

„Teologie je s uměním po staletí neodmyslitelně spjata“

S Annou Stárkovou rozmlouvá Milan Pech

Před více než deseti lety byl na Katolické teologické fakultě založen ústav, na němž jste letos absolvovala bakalářský obor dějiny křesťanského umění. Proč jste se rozhodla studovat právě zde?

Od jisté chvíle mi bylo jasné, že se vydám pedagogickým nebo uměleckým směrem. A protože mě žádná z uměleckých škol nezaujala natolik, abych se pustila do jejího studia, šla jsem na Katolickou teologickou fakultu i na pražskou pedagogickou fakultu. Nakonec můj zájem o dějiny křesťanského umění a pocit, že nabyté informace mají smysl, vyšachoval hned ze začátku mého vysokoškolského studia učitelství, které se mi najednou zdálo méně přínosné. Navíc mi byla fakulta sympatická. Lákalo mne a dodnes láká propojení dějin umění s dalšími obory. A teologie je přece s uměním po staletí neodmyslitelně spjata. Kromě toho jsem byla nedlouho před podáváním přihlášek na vysokou školu pokřtěna, takže mě to táhlo tak nějak „domů“.

V loňském akademickém roce jste se účastnila příprav výstavy „Bože, cože?!“, která vznikla v rámci výběrového kurátorského semináře CRASHTEST. Co bylo jejím smyslem a jak to vše probíhalo?

CRASHTEST je založen na spolupráci budoucích kurátorů a budoucích umělců, kteří pod vedením pedagogů a za pomoci galeristů a odborníků prvně realizují výstavu. Myšlenka projektu je skvělá. Můžeme si vyzkoušet to, co málokdo. K dispozici máme prestižní prostory Topičova salonu a jinak vlastně volnou ruku. Minulý rok jsme se zaměřili na duchovní tematiku v dílech studentů vysoké umělecké školy ve Slezsku a na Moravě. Vyrzili jsme do terénu a na základě rozhovorů a pozorování v ateliérech jsme vybrali budoucí exponáty. Vytvořili jsme výstavní katalog a více než 20 uměleckých děl jsme společně instalovali. Výstava měla nečekaný úspěch. Ukázalo se, že mladí umělci napříč regiony mají křesťanství či jiné formy spirituality v sobě stále hluboce zakořeněny.

Jaké konkrétní dílo z výstavy vás nejvíce zaujalo?

Pro mne byla nejsilnějším dílem audionahrávka „Modlitba“ od Tomáše Panáčka Moravanského. Šlo o dvě základní modlitby, Otčenáš a Zdravas Maria, odříkávané s různým emocionálním nábojem od naléhavosti, rozhořčení, hledání sebe sama, pocitu viny až k usmíření. Ta nahrávka nenechala nikoho z návštěvníků chladným, mluvila k nim. Snad to ještě umocnila trochu obrazoborecká malba Madony od Petra Pololánika a to, že jsme místnost zaplnili lavicemi s klekátky, které jsme si půjčili z nedalekého dominikánského kláštera. Celek byl vskutku působivý a vybízel k meditaci a přemýšlení.

Právě jste dokončila bakalářské studium a pokračujete v navazujícím magisterském oboru. Čemu jste se věnovala ve své závěrečné práci?

Vybrala jsem si malíře Alfreda Justitze, který byl současníkem československé výtvarné avantgardy a tvořil v meziválečném období. Zaměřila jsem se na jeho krajinomalby, protože dobře znám okolí jeho rodné obce a zdá se mi, že je v nich cosi pravdivého. Jejich součástí byly někdy také náměty ze Starého a Nového zákona. V průběhu bádání jsem objevila některé jeho jinde nereprodukované obrazy nebo dešifrovala obsah několika maleb,

například jsem identifikovala nenápadný motiv Svaté rodiny v čarách poměrně expresivního venkovského výjevu. Byla to taková menší detektivka, zjišťovat, kam a proč malíř ukryl ten který biblický příběh.

Měla jste při studiu nějaký oblíbený předmět?

Kromě zmíněného kurátorského semináře jsem měla ráda metodologii dějin umění s dr. Viktorem Kubíkem, křesťanskou ikonografii s prof. Janem Roytem nebo třeba seminář architektury 20. století vedený dr. Vladimírem Czumalem. Například poslední ze zmíněných předmětů je nejen praktický, ale také veřejně prospěšný. Z okolí naší fakulty vybíráme budovy, které si zaslouží vyšší stupeň památkářské ochrany, a vypracováváme návrhy, na základě kterých mohou být uznány za kulturní památky. Pro náš obor jsou zajímavé i základní kurzy z teologických oborů.

Říkáte, že pro vás byly atraktivní rovněž některé teologické kurzy, a tak mě napadá, jestli na fakultě probíhá nějaká mezíoborová spolupráce?

S teology jsme na jednom patře fakulty a během studia se potkáváme vybraných přednáškách. Společně máme například církevní dějiny, ale v rámci studia se můžeme setkat i při liturgice, křesťanské ikonografii nebo úvodu do teologie. Zároveň sdílíme prostory určené studentům, takže v kontaktu jsme stále. Z přátelství vzniklých na fakultě vznikají často zajímavé projekty i mimo školní budovy. Teď právě ve spolupráci s teology připravujeme z vlastní iniciativy workshop, který bude hledat možnosti umělecké i liturgické využití jednoho chátrajícího západočeského kostela.

Děkuji za Váš čas a milý rozhovor.

Prosím, rádo se stalo!

Alfred Justitz, Krajina / Pohled na dům a stromy (zdroj: Wikimedia Commons)